

Vejledning til kulturaftaler

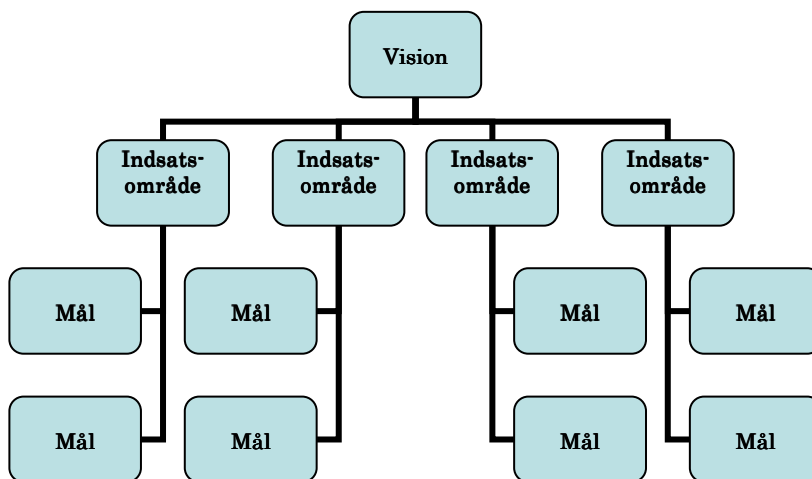
Hvad er en kulturaftale

En kulturaftale er en frivillig aftale, der indgås mellem Kulturministeriet og en række kommuner. Tilsammen udgør kommunerne i aftalen det, der kaldes en "kulturregion". Formålet med en kulturaftale er, med udgangspunkt i det tværkommunale samarbejde, at sætte fokus på kunst- og kulturlivet i det pågældende område og højne kvaliteten af såvel etablerede som nye kulturtilbud og -institutioner. Samtidig fungerer en kulturaftale som en samlet platform, hvor samarbejdet mellem statslige og kommunale kulturinstanser kan udfolde sig.

I tråd med regeringsgrundlagets princip om modernisering og afbureaukratisering af den offentlige sektor bygger kulturaftalekonceptet på større dispositionsfrihed på det lokale niveau og sætter fokus på mål og resultater frem for detailstyring.

Indhold i en kulturaftale

En kulturaftale består af flere niveauer. Øverste niveau er en *vision*, der skal formuleres af kulturregionen, og som skal angive den overordnede målsætning for kulturaftalen og samarbejdet i kulturregionen. Visionen konkretiseres med en række *indsatsområder*, som kulturregionen vil sætte særligt fokus på for at opfylde visionen og for at bidrage til nationale kulturpolitiske fokusområder. Hvert indsatsområde konkretiseres yderligere i form af 2-3 specifikke *mål*, som beskriver de effekter, kulturregionen ønsker på hvert indsatsområde. Mål og effekter skal være af en sådan karakter, at det efterfølgende vil være muligt at konstatere eller sandsynliggøre, at målene er opfyldt.

Figur 1. Diagram over de forskellige niveauer i en kulturaftale

Et eksempel på sammenhængen mellem de forskellige niveauer kunne være:

Vision: Kulturregionen skal være kendt som et område med et rigt udbud af kulturaktiviteter af høj kvalitet, der appellerer til både nye og gamle brugergrupper. Kulturlivet skal være kendetegnet ved dialog med og inddragelse af borgerne, så der bliver et bredt ejerskab til kulturregionens kulturliv.

Indsatsområde: Øget fokus på unge som kulturbrugere

Mål: Kvaliteten og alsidigheden i kulturregionens musiktilbud skal øges med vægt på aktiv inddragelse af unge.

Hvilke konkrete aktiviteter eller projekter der skal til for at opfylde indsatsområderne, indgår ikke som en del af selve kulturaftalen. Dog skal der, i de tilfælde hvor der er opnået medfinansiering fra Puljen til kultur i hele landet, udarbejdes en projektbeskrivelse som bilag til aftalen.

Projektbeskrivelsen udarbejdes i en skabelon i samarbejde med Kulturstyrelsen. Som en del af projektbeskrivelsen skal kulturregionen oplyse, hvordan projektets effekter efterfølgende vil kunne konstateres eller sandsynliggøres.

Der lægges vægt på, at kulturaftalen er den primære samarbejdsplatform mellem det kommunale og statslige niveau. Det vil sige, at aftalen skal afspejle samarbejde mellem kulturregionen og staten, herunder relevante statsinstitutioner. I en kulturaftale skal der således indgå overvejelser om strategisk udvikling og koordinering af relevante statslige og regionale kulturtiltag. For eksempel kan det indgå i en kulturaftale, at kulturregionen i aftaleperioden igangsætter nye initiativer vedrørende tværgående samarbejde mellem kulturregionens museer i samarbejde med Kulturstyrelsen. Det betyder, at kulturregionen allerede ved indgåelsen af kulturaftalen skal forholde sig til, hvor Kulturstyrelsen og eventuelt andre institutioner kan bidrage til at opfylde aftalens visioner og mål.

Proces og tidsplan

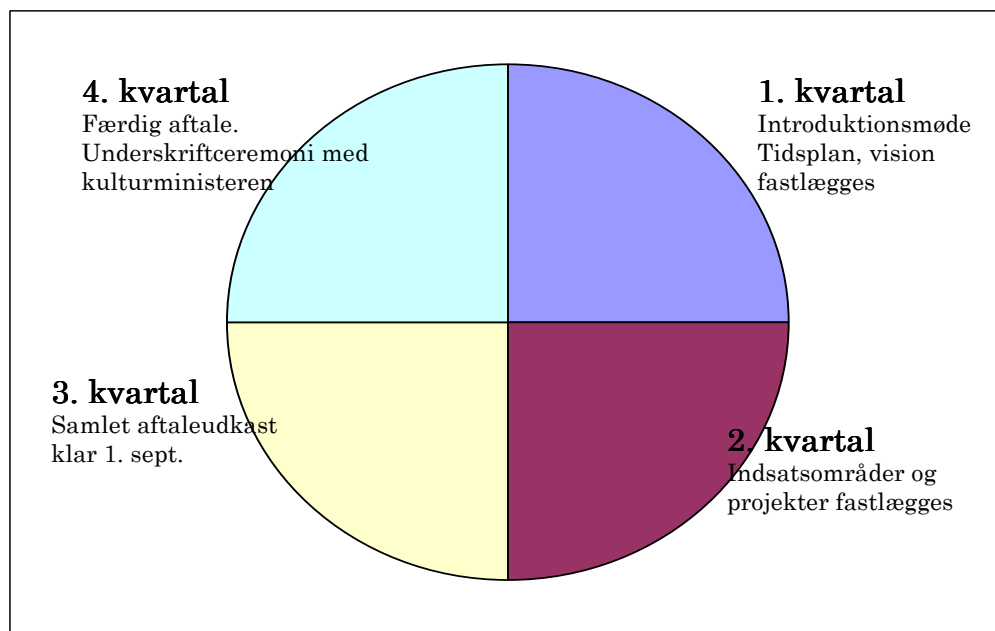
Udarbejdelsen af en kulturaftale tager tid. Hvor lang tid det konkret tager, afhænger bl.a. af beslutningsprocesserne i aftalekommunerne og den interne afklaring mellem flere kommuner. Fra initiativet er taget, til der kan skrives under på en færdig aftale, kan der gå op til et år. Det er derfor vigtigt at starte i god tid.

Initiativet til en kulturaftale kommer fra kommunerne, ved at en gruppe kommuner henvender sig til Kulturstyrelsen med ønsket om at indgå en kulturaftale, typisk i forbindelse med at en eksisterende aftale er ved at udløbe. Styrelsen sørger herefter for, at der afholdes et indledende introduktionsmøde med kulturregionen. Introduktionsmødet vil typisk blive afholdt i begyndelsen af første kvartal året før aftalens ikrafttræden. Formålet med introduktionsmødet er:

- At sikre en fælles forståelse af kulturaftalekonceptet
- At Kulturstyrelsen orienterer om aktuelle kulturpolitiske fokusområder

- At begge parter fremlægger deres forventninger til en kommende aftale, f.eks. i form af præsentation af foreløbige overvejelser om indsatsområder
- At fastlægge en tidsplan for det videre forløb

Efter behov afholdes der maks. 1-2 møder frem mod den endelige aftale. På disse møder vil vision, indsatsområder, mål og evt. projekter blive diskuteret og færdigudviklet. Undervejs vil relevante kulturministerielle og eksterne kompetencer blive inddraget som faglige sparringsparter.

Figur 2: Typisk årshjul for udarbejdelse af kulturaftale set over et kalenderår.

Af hensyn til både den kommunale og den statslige budgetlægning sigtes der mod et samlet aftaleudkast pr. 1. september. Det er samtidig med til at sikre, at aftalen kan træde i kraft ved et kalenderårs begyndelse, hvilket er mest ønskværdigt, bl.a. af budget- og regnskabsmæssige årsager

Økonomi

I en kulturaftale kan der komme flere former for statslige midler i spil:

1. *Kulturel rammebevilling*

Der er mulighed for, at kulturregionen i aftaleperioden overtager statens opgaver og forpligtelser på konkrete områder (musikskoler, visse teatre, museumstilskud). Til at gennemføre opgaverne modtager kulturregionen en årlig kulturel rammebevilling svarende til de tilskud, som områderne ville have modtaget fra staten, hvis der ikke var indgået en kulturaftale. Sammen med overførslen af den kulturelle rammebevilling overgår også tilsynspligten over for tilskudsmodtagerne fra staten til kulturregionen.

Det er en forudsætning for overførelse af kulturel rammebevilling, at kulturregionen har planer om at foretage egentlige omprioriteringer, forsøg eller lign. på de pågælden-

de områder. Hvis kulturregionen vurderer, at der ikke er grund til at ændre på den eksisterende fordeling eller organisering, overføres der ikke kulturel rammebevilling, og staten vil som hidtil fortsætte tilskudsudbetalingen.

2. Kommunalfuldmagtsmidler

I forbindelse med amternes nedlæggelse blev der etableret en overgangsordning, hvor staten i en 4-årig periode (2007-2010) skulle forvalte en række af de tidligere amtslige kulturtilskud (kommunalfuldmagtstilskud). I denne periode har det været muligt for kulturregionerne at overtage statens forvaltning af tidligere amtslige tilskud med tilknytning til kulturregionen.

Fra 2011 er det kun tidligere amtslige tilskud på over 250.000 kr., som fortsat skal forvaltes af staten, mens de mindre tilskud fordeles til kommunerne via bloktilskuddet. Det vil fortsat være muligt for kulturregionerne at overtage ansvaret for de statsforvaltede tilskud inden for rammerne af en kulturaftale. Tilskuddene overføres i givet fald til kulturregionen som kulturel rammebevilling, hvilket giver muligheder for at omprioritere tilskuddene inden for de rammer, der er aftalt med kulturregionen.

3. Puljen til Kultur i hele landet

Ved indgåelse af en kulturaftale kan Kulturstyrelsen og kulturregionen indgå aftale om støtte fra Puljen til kultur i hele landet til projekter. Det skal tydeliggøres, hvordan det konkrete projekt bidrager til at nå de mål, der er opstillet i aftalens indsatsområder. Derudover skal projektet leve op til de gældende krav for puljen.

Opfølgning

Hver kulturregion nedsætter en politisk styregruppe og en administrativ følgegruppe. Kulturstyrelsen indkalder de administrative følgegrupper til to årlige fællesmøder, hvor man drøfter temaer af fælles interesse, og hvor der udveksles sidste nyt fra kulturregionerne og Kulturministeriets område. For at øge dialogen mellem kommunerne og Kulturministeriet afholdes der et årligt topmøde med deltagelse af kulturministeren, kulturpolitikere fra hele landet og Kulturministeriet. På alle møderne står videndeling, erfaringsudveksling og ny inspiration på dagsordenen.

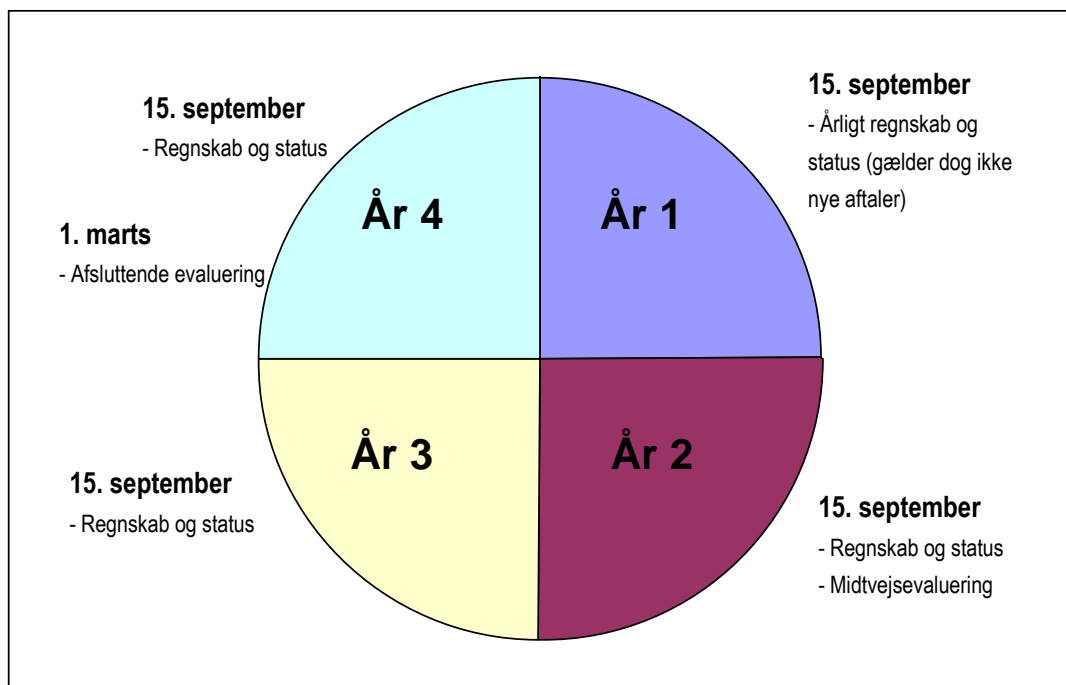
Som enhver anden offentlig instans er Kulturministeriet underlagt en række krav om dokumentation for, at offentlige støttemidler anvendes til de formål, de er bevilget til. Kulturministeren har med andre ord et ansvar, dels i forhold til de statslige opgaver og bevillinger, som en kulturregion i henhold til lovgivningen kan overtage i aftaleperioden, dels i forhold til de tilskud, der kan ydes til konkrete udviklingsprojekter i kulturregionen i aftaleperioden. Der er derfor krav om, at Kulturregionen hvert år d. 15. september aflægger regnskab for modtagne statslige midler.

Ansvar for tilsyn med de tilskudsmodtagere, der modtager støtte fra kulturregionen via rammebevilling, påhviler kulturregionen i aftaleperioden.

For at give Kulturstyrelsen mulighed for løbende at følge udviklingen i kulturregionerne skal der afleveres en kort årlig status for indsatsområder. Status skrives i en standardskabelon og indsendes 15. september sammen med det årlige regnskab.

I aftalens andet år skal kulturregionen desuden udarbejde en kort midtvejsevaluering, der er lidt mere omfattende end status, og som giver en vurdering af det hidtidige samarbejde. Afslutningsvis laver kulturregionen en slutevaluering, der afleveres den 1. marts i aftalens sidste år. Slutevalueringen skal laves på dette tidspunkt, så den kan bidrage til udformningen af en eventuel ny aftale.

Der kan efter behov aftales dialogmøder mellem kulturregionen og Kulturstyrelsen om status og de opnåede effekter.

Figur 3. Regnskab, status og evaluering i løbet af en fireårig aftaleperiode.